

Neg meer over stroom 1 : CREATIVITEIT

zaterdag

1. Wat met ...5 uiteenlopende teksten uit krant & tijdschrift ?

Mogelijkheden :

- vanuit middenste tekst: reclameteksten formuleren (vertrekkende vanuit begripsinhoud)
- vanuit analyse: transpositie (bv. de middenste tekst herschrijven volgens de technieken van de linkse)
- de teksten doen 'spreken'
- vanuit tekening tekst maken en omgekeerd
- vanuit titels werken: betekenis-gerichtheid van een titel: wat verwacht je na zo'n titel ?
 bv. tekst maken op titel en omgekeerd
 bv. titels verwisselen en de stukjes doen aanpassen
- dramatisch of al schrijvend reageren op elk der 4 kleurentelevisie-programma's uit de onderste tekst (de 4 andere teksten zouden die programma's inhoud kunnen geven...)
- de dubbelzinnige woorden eruit halen, en een andere tekst laten maken, waar die woorden hun andere betekenis hebben
- de teksten geven en de ll. zelf gedurende enige tijd laten onderzoeken wat ze met die teksten kunnen gaan doen - dat wordt op het bord gebracht - gedurende 5 à 10 min. worden de ll. losgelaten om een keuze te maken - dan aan 't werk (vrij: individueel of in groep) - achteraf synthese maken (en weer kijken wat er verder mee aan te vangen valt).
- reactie, gevoelens, kritiek... opgewekt door deze tekst(en) bij de individuele lezer of de groep als uitgangspunt nemen...

2. Creativaria 1 (alleen met uitrustingsfactoren)

(technieken moeten worden gesitueerd in een groter geheel van doelstellingen)

- een zoekplaatje maken
- nonsensikale woorden - daarbij een tekening maken

- construeren van een nonsens-apparaat (uittekenen!)
- disseciëren: gewone dingen met erg ongewone toepassingen
- parodiëren: bv. Hansje & Grietje 'maatschappijkritisch'
- woordbeelden maken
- kortschrift (soort rebus)
- 'als'-spelletje: stel je voor dat morgen...
- lichaamsbeelden: voorwerpen uitbeelden (zelf doen, of vorm geven aan het lichaam van een ander)
- krant aan stukken scheuren en met die nieuw ontstane vormen werken
- voorspellen: bv.: wat zal men in 2000 allemaal gebruiken om...
- maak een mythe (over een thema) (bv. boete, droom...)

3. Creativaria 2 (ook met richtingsfactoren)

- rolleenspel:
 - samen de situatie bepalen
 - aan elkaar rol opdringen (ieder kiest één ander lid v.d. groep uit om er een rol voor te schrijven)
 - rol: op een papier dat op de borst wordt geplakt
 - voorzijde: uitwendige kenmerken,
 - achterzijde (onzichtbaar dus): inwendige kenmerken van deze rol
 (zo heeft de speler de vrijheid die inwendige kenmerken zelf in te vullen)
 - non-verbale communicatie (niemand praat!)
 - = contact met anderen wordt opgedrongen
 - = maar 't kan ook bv. alleen via papier & stift op de grond
 - = vrij laten met w i e de groepsleden werken
 - lichamelijk
 - = basisoefeningen op zintuigen
 - = idem op adem
 - = idem op geluid
- (= oefening van het instrumentarium, de uitrusting, maar kan ook dienen voor oefening van richtingsfactoren)

4. Enkele 'creatieve' ideeën voor een... spellingsles (180, 12 jr.)

Uitgaande van verworven kennis van de regels...

- 3 groepen maken voor elkaar zinnetjes (invuloefening) klaar en daarna vullen ze de oefeningetjes in die de andere groep(en) heeft/hebben gemaakt
- groepen van 3 (beurtrol): (a) maakt vraag, (b) antwoordt in OTT, (c) antwoordt in OVT
- opstelverbetering: spelling nakijken (bijbrengen zelfdiscipline!) telkens 5 min. uittrekken voor verbetering van sp-fouten door ll. zelf, op eigen krachten
- zinnen geven zonder werkwoord, en allerlei werkwoorden erin brengen die er niet in passen
- opgave: maak een zin + antwoord op -d/ + antwoord op -t/ + antwoord op ! (gebiedende wijs)
- kaartjes maken: / stam / t / ik / jij / hij / en die telkens aan een ll. hangen - de andere ll. hebben een wit blad, waarop ze zelf een stam van een werkwoord mogen schrijven
- tabellen geven met alle mogelijkheden van uitgangen (OTT-OVT-VD) + blanco tabellen, waarin ll. allerlei werkwoorden naar eigen keuze mogen plaatsen - nakijken - opstel maken met die woorden -
- kwartetspel
- zinnen geven met zinloze woorden i.p.v. werkwoorden (of die zelf laten maken) - dan samen corrigeren

zondag

We kregen om te beginnen 12 techniekjes voorgesteld.

1. zoekplaatjes ontwerpen; het bekende vb. is dat van de Mexicaan in rusttoestand, van bovenaf gezien
2. Nieuwe woorden bedenken en daar een nieuwe betekenis antekenen, en dat alles eventueel visueel uitbeelden. Bv. bernietosklot (of is het hoskled?), schimschim, mantoe.
3. op papier een nonsens-apparaat construeren
4. dissociëren, dat is het vinden van ongewone toegansingen voor doodgewone dingen. Bv. voor een baksteen, of voor een touw van 1m.
5. parodiëren van een verhaal. Bv. 'Hans & Grietje' maatschappijkritisch vertellen, of in de omgekeerde volgorde.
6. Woordbeelden construeren: bv. \mathcal{N} ar
7. kortschrift. Bv. $H + n = \text{hen}$
g8e heer = geachte heer
8. "stel je voor dat ... Wat zouden de gevolgen zijn?"
Bv. Stel je voor dat we op onze handen liepen, wat zou dat geven?
9. lichaamsbrainstorming: met je lichaam voorwerpen uitbeelden.
Bv. waterpomp
10. soort collage: vertrekken van een afgescheurd stuk krant, daar dingen bij tekenen enz.
11. voorspellen. Bv. wat zal men in het jaar 2000 gebruiken als middelen om zich voort te bewegen?
12. een mythe (oerverhaal) maken aan de hand van een thema.
Bv. over het thema boete, of droom.

Na een lange discussie over de keuze uit 1 tot 12 hebben we in onze groep tenslotte voor het nonsensapparaat gekozen. Het werd een creativiteitsmachine, die in twee richtingen werkte: het teveel aan creativiteit wordt afgetapt met behulp van sidderroggen, een baksteen, een hutsekluts enz.; andersom dient de machine ertoe om de creativiteit erin te stampen. Het resultaat was een behoorlijk uitgewerkte blauwdruk.

Daarep volgde een rollenspel. De uitgebeelde situatie was een trein-coupé. Elk van de deelnemers bedacht voor één andere deelnemer een bepaalde rol: schoolmeisje, student, vrouwelijke minister (rara wie?), grijze deftige professor, tramconductor, ex-verpleegster uit Zaïre enz. Een onverwachte stilstand van de trein zorgde voor de nodige gesprekken onder de treinreizigers.

Een andere groep vormde een reisgezelschap met niet minder dan drie reisleiders. Hoe het er op die bus aan toegegaan is weten wij niet. In de evaluatie kwamen o.a. de verwachtingen die ieder tegenover een bepaalde rol onbewust bezit sterk naar voren, de maskerade, de bewustwording van zichzelf in het spel enz.

zondarmiddag (eet smakelijk!)

De opdracht luidde nu: een creatieve spellingsles ontwerpen in verband met de spelling van de werkwoordsvormen, en dat voor het eerste jaar middelbaar.

In onze groep was er een lange discussie over de vraag wie creatief moest zijn: de leerlingen tijdens de bewuste les, dan wel de leraar bij het ontwerpen van die les.

Als mogelijke ideeën kwamen in onze groep naar voren:

- met de 11. een kwartetspel maken over de werkwoordsvormen; achteraf zou met dat spel nog gespeeld kunnen worden.
- voor een beperkt aantal werkwoorden en werkwoordsvormen een machientje bedenken dat automatisch de correcte vorm zou produceren (dat is, anders gezegd, een algoritme!)

In de globale bespreking bleek dat de onvrede van veel mensen met de bestaande spellingsregels zo groot is, dat ze moeilijk ertoe kwamen om precies in dit verband creatieve lessen te ontwerpen. Heel wat mensen vroegen zich daarbij ook af in welke mate het spellingsprobleem een probleem van de leerling is, in welke mate het de leerling als probleem opgedrongen wordt zonder dat hij zich ergens van bewust is.

Tenslotte leek het er ook naar dat vele gemaakte ontwerpen niet direct aan de leerling kansen gaven om creatief te zijn.